

مولانا بلخ، خاموشی پر گفتار

گزشتی از همایش «آموزه‌های مولانا برای انسان معاصر»

بصیر احمد حسین زاده

ما به جا مانده است. مولانا حرفهای بسیاری برای گفتن داشت، ولی با تمام این احوال، خاموشی را ترجیح می‌داد و خاموش، تخلص شعری او بود. «سروش در قسمت دیگری از سخنان خود از مولانا بلخ به عنوان یکی از بزرگ‌ترین زبان‌آوران یاد کرد که ما در طول تاریخ داشته‌ایم و گفت: «من به جرات ادعا می‌کنم که مولانا پیشاپیش همه سخنوران می‌ایستد. با خزانه بی‌پایان تصاویری که در

اشعار مولانا وجود دارد، کسی در این میدان با او هم‌تاز نیست. با این همه او سخنانی دارد که زبان به او مجال گفتن آنها را نمی‌دهد، من ز بسیاری گفتارم شمش / من ز لب گویم لب دریاخروش»

حسن ختام این برنامه در روز پایانی، کانسرت شهرام ناظری آوازخوان ایرانی بود که اشعاری از مولانا بلخ را خواند. در مراسم روز پایانی این همایش ازدحام جمعیت به حدی بود که درهای ورودی سالن شکسته شد، ولی علی‌رغم ازدحام بیش‌ازحد، مراسم به آرامی برگزار شد.

حقایق بی‌نظیر است.

داکتر سید حسن نصر استاد دانشگاه جورج واشنگتن نیز در این همایش درباره مولانا گفت: «مولانا بزرگ‌تر از آن است که بشود در زمانی کوتاه، سخنی درباره وی گفت. مثنوی او اقیانوسی از معرفت و عرفان است که هر چه انسان در آن شناور شود، به قعر آن نخواهد رسید، نه به ساحلی دیگر. امکان احاطه بر مثنوی وجود ندارد، زیرا احاطه، به محیط و حدود بستگی دارد و مثنوی حدی ندارد.»

داکتر محمود صدری استاد جامعه‌شناسی دانشگاه تگزاس، مولانا بلخ را پاسخی به نیازهای جهان امروز دانست و گفت: «مولانا آن قدر در دنیای امروز طرفدار دارد که حتی در آمریکا مردم اشعار او را می‌خوانند و می‌توان گفت از وطن خود یار او می‌شوند. همه جهان، عارف و عامی به مولانا توجه دارند، به طوری که می‌بینیم در سال ۲۰۰۱ کتاب مولانا پرفروش‌ترین کتاب یک ناشر در آمریکا بود. به راستی، علت این فروش و توجه به مولانا در کشورهای دیگر چیست؟ یکی از رازهای مولانا این است که آنچه جهان فعلی به آن نیاز دارد در آثارش یافت می‌شود.»

یکی دیگر از سخنرانان روز پایانی این همایش، داکتر عبدالکریم سروش بود که درباره مولانا بلخ گفتار سخن گفت و افزود: «درباره مولانا باید سخن گفت، ولی نه از همه ابعاد او. اگر کسی به شما گفت سخن اصلی مولانا چیست، باور نکنید. زیرا او یک سخن اصلی ندارد، هزاران سخن اصلی دارد و معارفی بسیاری از دریای او برای

آموزه‌های مولانا برای انسان معاصر» همایشی بود که در تاریخ ۲۴ قوس ۱۳۸۲ در تهران آغاز شد. در این همایش سه‌روزه، تعدادی از چهره‌های فکری و فرهنگی به سخنرانی پرداختند.

داکتر غلام‌رضا اعوانی در سخنان خویش، به معنویت خداوندگار بلخ اشاره کرد و افزود: «جهان امروز که دورافتاده از معنویت است، می‌خواهد آن هویت معنوی و الهی خود را

بازیابد و نشان دهد که هویت خود را در مولانا یافته است.» وی با اشاره به بی‌بی از شیخ بهایی فرمود مولانا که می‌گوید: «من چه گویم و وصف آن عالی جناب / نیست پیغمبر، ولی دارد کتاب» گفت: «مولانا پیغمبر نیست، اما کتابی دارد مثنوی معنوی که در واقع تحصیل حقیقی قرآن است. انسان را با حقیقت، معنا و طرب آشنا می‌کند. اما ما آن چنان که شایسته است، حتی مولانا را ادا نکرده‌ایم.» اعوانی خاطر نشان ساخت: «مولانا یکی از بزرگ‌ترین عارفان جهان است که در بیان معنا و اسرار معرفت

پشتوازی...

گزارشی از تشکیل انجمن نویسندگان و شاعران افغانستان

بادهای وحشی وزیدند، بادهای وحشی می وزند، قانون فرهنگ و ادب ما همچنان سوسو می زند. سالها پیش، جنگ پیدا شد آوارگی در کوله بارش بود. روزگار اهالی هنر به هم ریخت. روزگار همه به هم ریخت. فکر که می کنم می بینم گاهی به هم ریختگی نعمت بزرگی است برای ما. حداقل در به در سوژه نمی مانیم.

آن روزها، تهدید، شکنجه، مرگ، فقر و محرومیت و نداشتن جایگاه حقیقی و حقوقی، بارها زندگی نویسندگان و شاعران هموطن را تکان داد، داستانی که ادامه خواهد داشت.

مهاجرت فرصتی بخشید به انجمنهای رنگارنگ تا در جای جای این دنیای وسیع قد بکشند. اندک اندک هنرمندانی مهاجر حس کردند جای انجمنی متعلق به خودشان خالی است. زمزمه های پراکنده ای شکل گرفت. واژه های «همگرایی» و «هم اندیشی» دهان به دهان تحلیل شد. همه مصمم شدند کاری کنند کارستانی. حالا با چه اهدافی؟ چه پشتوانه ای؟ سؤالهای فراوانی که در ضمنی طرح ایجاد انجمن شاعران و نویسندگان دور از میهن به ذهن ها رسوخ کرد.

سرانجام بعد تکاپوی بسیار طی مراسمی رسمیت این انجمن اعلام شد. گزارشی این محفل را با هم می خوانیم:

عصر شنبه ۳۰ اگست ۲۰۰۳ - شهر لایبن هالند

شاعران و نویسندگان افغانستان که سالها رنج دوری از وطن را به جان خریده اند، گرد هم آمدند به امید پایه ریزی انجمن انشا، انشا مخفف «انجمن نویسندگان و شاعران افغانستان» است.

در آغاز، کمیته تدارک به قرائت پیام ها و اساسنامه، تبیین و توضیح اهداف و برنامه ها، فرایند شکل گیری انجمن انشا و ریز و درشتهای راه طی شده پرداختند. حمیرا نکت دستگیرزاده، لطیف ناظمی، رازق فانی، هارون یوسفی و محمد شریف

سعیدی اعضای کمیته تدارک را تشکیل می دادند. واصف باختری، اکرم عثمان، شریف فایز، لطیف پدرام، احسان سلام... نقطه نظرات شان را بیارمون ایجاد انجمن و همکاری همه جانبه شان در پیامهایی ابراز داشتند.

پس از قرائت پیامها، لطیف ناظمی به شرح فرایند شکل گیری انجمن پرداخت و دلایل شکل گیری و اهداف انجمن را تبیین کرد. او همچنین تاریخچه کوتاه انجمنهای ادبی افغانستان را مرور نمود. بعد ایشان حمیرا نکت به ایراد سخن پرداخت. او به شرح تلاش یک و نیم ساله اش در راه تحقق انجمن انشا مبادرت ورزید. وی انشا را بزرگترین امید برای بالندگی فرهنگ و ادبیات خواند.

سپس اساسنامه انجمن برای حضار به خوانش گرفته شد. اساسنامه انشا، هماهنگی شاعران و نویسندگان افغانستان، منسجم شدن فعالیتهای فرهنگی و ادبی برون مرزی، سامان دادن به ادبیات امروز ما، چاپ و نشر کتابها و مجلات، برگزاری

شبهای شعر و قصه و نقد شعر، داشتن مهی واحد و هماهنگ در قبال ضرورتها و ایجابات مردم فرهنگ و ادب، دفاع از حقوق اهل قلم افغانستان، دفاع از آزادی بیان، تمامیت ارضی و استقلال کشور را از اهداف مهم انجمن اعلام داشت. بعد از قرائت اساسنامه، پرسشها و نظریات حضار، مطرح، تشریح و جواب داده شد. اساسنامه پس از بحثهای لازمه، تصویب نهایی رسید. ساختار انجمن به شکل کنفرانس سراسری، هیأت رئیسه، شورای دبیران و شورای اجرایی تصویب شد. در بین اعضای پیشنهادی هیأت رئیسه، نامهای ذیل به چشم می خورد:

واصف باختری، لطیف ناظمی، حمیرا نکت دستگیرزاده، سید ابوطالب مظفری، سپوزی زریاب، اکرم عثمان، لطیف پدرام و...

شورای دبیران با بخشها و دبیرهای زیر، تصویب رسید:

- ۱- بخش شعر با دبیری محمد کاظم کاظمی
- ۲- بخش نقد ادبی و تاریخ ادبیات با دبیری صبوراالله سیاه سنگ
- ۳- بخش داستان و نمایشنامه با دبیرا محمد آصف سلطان زاده
- ۴- بخش ادبیات جوانان با دبیری محمد شریف سعیدی

- ۵- بخش ترجمه بدیعی با دبیری فگار محقق
- ۶- بخش مالی در آینده نزدیک معرفی خواهد شد.

- ۷- بخش طنز با دبیری هارون یوسفی
- ۸- بخش روابط بین الملل با دبیری دکتر حازم

نتیجه نشست چندین ساعته و صحنهای بسیار حضار به وسیله حمیرا نکت جمع بندی و به عنوان محصول کنفرانس سراسری انجمن انشا اعلام شد. محفل با برنامه صرف شام و شب شعر و موسیقی ادامه یافت.

